

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 27e ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576, 1967 i 2456). Zgodnie z ww. przepisem minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres udostępnianych danych oraz informacje, których podanie jest wymagane, mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa tych danych.

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków stwarza realne warunki do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji. Proces identyfikacji źródeł niskiej emisji zostanie rozpoczęty od gromadzenia jednolitych i uspołnionych danych w skali całego kraju w ramach tworzonej centralnej ewidencji emisyjności budynków (dalej jako: CEEB). Utworzenie i uruchomienie CEEB umożliwi gromadzenie ustandaryzowanych danych i informacji o budynkach i lokalach oraz o wykazie osób uprawnionych (w zakresie odnoszącym się do kominiarzy oraz osób posiadających uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności). Projektowane przepisy określają e-usługi dla obywateli, za pośrednictwem których dane zgromadzone w CEEB zostaną udostępnione właścicielom budynków, umożliwią im zamówienie przeglądu kominiarskiego oraz inwentaryzacji budynku. Projektowane przepisy nie naruszają zasad określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), w tym zasady określonej w art. 5 ust. 1 lit. c ww. rozporządzenia, która stanowi, że dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego co niezbędne do celów, w których są przetwarzane – tzw. zasada „minimalizacji” danych.

Projektowane przepisy regulują e-usługi dla obywateli w postaci usługi: „Zamów przegląd kominiarski” oraz „Zamów inwentaryzację budynku”.

„Zamów przegląd kominiarski” – przeglądy kominiarskich w budynkach rocznie powinno być – zgodnie z przepisami – ponad 5 mln. Z informacji uzyskanych od organizacji zrzeszających kominiarzy liczba ta jest znacznie mniejsza i wynika z braku powszechnego respektowania przez właścicieli lub zarządców budynków obowiązku ich dokonywania

zgodnie z ustawowo określonymi terminami i przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.) – raz do roku dla budynków jednorodzinnych. Kształtuje się ona różnie w zależności od położenia budynków na mapie Polski. Ostrożne oszacowania przedstawicieli zawodu kominiarskiego wskazują, iż na terenach Polski wschodniej i części centralnej jest to zaledwie 5–10% ogółu budynków jednorodzinnych, zaś na pozostałych obszarach Polski ok. 50–70% ogółu budynków. Zdecydowanie lepiej przedstawia się liczba przeglądów kominiarskich dla budynków wielorodzinnych. Brak jest jednocześnie wiedzy na temat rzeczywistej liczby przeglądów kominiarskich w budynkach w Polsce. W związku z tym, na potrzeby analizy popytu na e-usługę, przyjęto, iż obecnie ok. 30% właścicieli budynków poddaje swoje kominy okresowemu przeglądowi, co stanowi liczbę ok. 1,5 mln przeglądów rocznie. W zakresie przeglądu kominiarskiego występującego w relacji między przedsiębiorcą a właścicielem budynku zamówienie inicjowane jest telefonicznie, a fakt jego przeprowadzenia oraz ewentualnie zebrane dane są przechowywane lokalnie przez przedsiębiorców, którzy wykonywali przegląd. Zatem dane te nie są zintegrowane, są przechowywane w sposób rozproszony, a zakres przechowywanej informacji jest różny oraz nie ma możliwości ich ponownego wykorzystania. Przedsiębiorcy świadczący te usługi nie mają obecnie możliwości korzystania z rozwiązań informatycznych uwzględniających ich potrzeby i łatwy kontakt z odbiorcami tych usług. Do tej pory nie został opracowany system IT świadczący usługi, który mógłby być wdrożony i stosowany powszechnie. E-usługa „Zamów przegląd kominiarski” umożliwi właścicielom budynków: elektroniczną rezerwację terminu usługi przeglądu kominiarskiego, wybór wykonawcy usługi, zarządzanie terminem realizacji przeglądu kominiarskiego (np. zmiana terminu, jej odwołanie, edytowanie danych), pobranie dokumentu z wynikami przeprowadzonego przeglądu kominiarskiego, niezbędnego do ubiegania się o różne formy pomocy publicznej na termomodernizację lub wymianę źródeł ciepła w budynkach. Celem uruchomienia powtarzalnego procesu przeglądu kominiarskiego jest z jednej strony ułatwienie właścicielowi budynku skorzystania z profesjonalnej usługi certyfikowanej firmy, a z drugiej strony umożliwienie przedstawicielom administracji publicznej monitorowanie stanu przeglądów kominów oraz uzyskiwanych tą drogą danych opisujących stan budynku oraz zainstalowanych w nim źródeł ciepła.

„Zamów inwentaryzację budynku” – rozpoczęcie gromadzenia w skali całego kraju jednolitych i uspołnionych danych dotyczących budynków i pochodzących z nich źródeł emisji stanowi kluczowy element do planowania działań naprawczych po stronie administracji

publicznej, w tym przede wszystkim administracji samorządowej. W celu zdiagnozowania źródeł niskiej emisji – administracja rządowa przygotowuje narzędzie informatyczne, które następnie bezpłatnie udostępni administracji samorządowej do realizacji zadań wynikających przede wszystkim z Programów Ochrony Powietrza (POP). Gminy już obecnie są zobowiązane do inwentaryzacji źródeł ogrzewania budynków na swoim obszarze. Obowiązek ten wynika z POP przyjmowanych przez sejmiki województw jako działanie naprawcze w celu ograniczenia niskiej emisji. POP opracowywane są na podstawie art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), a ich celem jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu. Zebranie, weryfikacja i monitorowanie danych o ogrzewaniu budynków i źródłach spalania paliw jest również niezbędne w celu wdrażania tzw. „uchwał antysmogowych” przyjmowanych na podstawie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Wdrożenie CEEB stanowi wsparcie dla realizacji działań gmin w tym obszarze i umożliwi zmniejszenie kosztów inwentaryzacji źródeł ogrzewania (koszty zleceń dla firm zewnętrznych, koszty inwentaryzacji prowadzonych przez pracowników gminnych). Elektroniczna baza danych będzie ułatwieniem w zbieraniu danych od mieszkańców. Dane gromadzone w CEEB będą stanowiły również cenne źródło informacji do planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy, co jest zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.). Projektowane rozwiązanie stanowić będzie instrument wsparcia dla podejmowanych w tym zakresie działań. E-usługa umożliwi właścicielom budynków: elektroniczną rezerwację terminu inwentaryzacji budynku (w zakresie cech budynku, źródeł ciepła i stosowanego opału), zarządzanie jej terminem (np. zmianę terminu, jej odwołanie, edytowanie danych), a także pobranie dokumentu z wynikami przeprowadzonej inwentaryzacji, niezbędnego do ubiegania się o różne formy pomocy publicznej na termomodernizację/lub wymianę źródeł ciepła w budynkach. W procesie zamawiania inwentaryzacji budynku należy zwrócić uwagę na ważną rolę, jaką odegrają w nim pracownicy administracji samorządowej (pracownicy urzędów gmin, strażnicy miejscy i gminni), którzy będą świadczyli te usługi dla obywateli.

Dodatkowo przewiduje się alternatywną metodę dostępu do danych. Obywatel będzie mógł pobrać dokumenty dotyczące jego budynków po podaniu unikalnego identyfikatora dokumentu (UID) oraz adresu e-mail.

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Z art. 18 ustawy z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2127) wynika, że minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa komunikat określający dzień wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających m.in.: prowadzenie CEEB, o której mowa w art. 27a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, na zasadach o których mowa w art. 27a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków oraz wprowadzanie danych i informacji do CEEB, o których mowa w art. 27b i art. 27c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Komunikaty, o których mowa powyżej, ogłasza się w terminie co najmniej 3 miesiące przed dniem wdrożenia rozwiązań technicznych określonych w danym komunikacie.

Etapowe uruchamianie systemu informatycznego zostanie uzależnione od gotowości technicznej samego systemu. Rozwiązanie to pozwoli na uniknięcie wszelkich niedogodności związanych z ewentualnym nieterminowym oddaniem prac wytwórczych po stronie wykonawcy systemu. Z punktu widzenia wszystkich interesariuszy systemu informatycznego (osoby uprawnione, podmioty, którym dane będą udostępniane) rozwiązanie to stwarza pewność i bezpieczeństwo w zakresie uruchomienia systemu, które zostanie poprzedzone odpowiednim komunikatem ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa ogłoszonego z trzymiesięcznym wyprzedzeniem. Komunikat ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa sprowadzi się do wskazania terminu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających np. uruchomienie CEEB na zasadach określonych w art. 27a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Termin wdrożenia tych rozwiązań zostanie określony na konkretny dzień. Przyjęte podejście wynika z doświadczeń administracji publicznej w zakresie realizacji projektów informatycznych wdrażanych przepisami prawa na poziomie ustawy (np. CEPiK2.0) i przyjęcia etapowego podejścia

do wdrożenia systemu CEEB, w ramach którego stopniowo będą uruchamiane jego kolejne funkcjonalności.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743 oraz z 2022 r. poz. 807).

Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, o którym mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projektowane rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.